

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA

VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Kongres.

Naše združenje vrši svoj 7. kongres dne 12. junija 1927 v Kragujevcu.

Zopet bodo prišli delegati naših organizacij skupaj, da revidirajo delo našega celokupnega združenja in mu dajo nove direktive.

Vsak se bo moral zavedati, kako važna misija mu je poverjena, da je izbran od mase kot prvobornik in najboljši funkcionar v našem združenju.

V srcu Šumadije, kjer se bodo ustalili naši tovariši, hočejo zastaviti letos svoje delo. Na zgodovinskih tleh, kjer jih bo navdajal spomin na minula leta, na težko prestano zgodovino, polno naporov za osvobodjenje, naj se zavedajo resnosti in se združijo k složnemu delu.

Pričakujemo polnih uspehov, ki jih more roditi naša organizacija v našem vprašanju. Kot zvesti sodelavci in neomahljivi pripadniki edinstvenega združenja, želimo vojne žrtve Slovenije, da bi postalo isto še jačje, zmožno kljubovati vsem zaprekam, ki so stavljeni razvoju našega vprašanja. To je predvsem namen našega kongresa.

S to iskreno željo ga pozdravljamo in mu želimo ter pričakujemo od njega mnogih uspehov.

Kongres naj gre kratko preko revizije izvršenega dela v našem združenju, odpadejo naj raznovrstni dolgi »izveštaji«, ker preko vsega tega smo že šli. Pač pa naj kongres išče novih smernic za bodočnost, da pokaže inicijativo za nadaljno organizacijsko borbo v invalidskem vprašanju. Imamo veliko nepravilnega, veliko nerešenega in pogaženega. Veliko izkušenih mož, ki bodo tvorili naš kongres, lahko marsikaj napravi. Kako bomo izvojevali to in o; to naj bo prva skrb kongresa. Kamor pogledamo v invalidsko vprašanje, vidimo same nedostatke.

Kakor pri vseh stanovskih organizacijah, mora biti tudi v naši glavna skrb, da se legalno borimo za izboljšanje eksistenčnega položaja. Ne samo, da uredi našo organizacijo na znotraj, mi smatramo naš kongres za nekaj višjega. Treba je, da se loti ta najvišji forum eksistenčnega vprašanja, ki naj bo najglavnejši predmet dnevnega reda.

Mi hočemo stopiti pred kongres za to pripravljeni in smo že tudi poslali nekaj gradiva z željo, da ga kongres predela.

Kar nas vedno teži, to smo razodeli.

Z istim in drugimi težavami bodo prišli tovariši iz raznih strani naše domovine.

Apel, ki ga bo vzdignil kongres, še ne bo zadoščal, treba bo, da bo naše združenje zastavilo svojo energijo, da se bo bodočim voditeljem naložilo, poskusiti izvesti delo z oporo celokupnega članstva. Koliko gradiva imamo, poslali smo ga le nekaj, drugi bodo zopet drugo in kongres bo imel veliko razpravljati.

Poglejmo naše prevedbe na nove prejemke, ki tečejo že 2 leti, zaostale invalidnine, ki vedno naraščajo in se popolnoma nič ne izplačajo, naš davčni cenzus, kako neusmiljeno nam krati s krvjo zaslužen pravo, kako slabo imamo razpredeljene prejemke invalidnin, kako se nam gazi pravo pri raznih koncesijah, trafikah, službah itd. Naše združenje ne uživa nikake pomoči iz državnih sredstev pri svojem združnem pokretu. Veliko se da razpravljati in kar je najvažnejše, najti način, kako se bo izboljšalo in izvojevalo.

Svojo organizacijo smo poživili, smo jo reorganizirali, sedaj jo pošljimo v novo borbo za naše pravice, za kar naj pokaže pot ravno kongres.

S tem ga pozdravljamo in pozivamo k slogi in edinstvenemu delu.

ski organizaciji podlaga, ki so jo priporočali voditelji krščansko socialnih delavskih organizacij, na drugi strani zopet od skupine, ki je hotela komunistično podlago.

Vsi taki poskusi so se razbili, ustanovila se je poleg tega nemškega združenja le neka internacionalna zveza vojnih invalidov in drugih žrtev tudi s sedežem v Berlinu pod predsedstvom tov. Tiedta.

Takozvani »Reichsbund« pa je ostal nepolitičen in izvenverski ter zastopa le socialno-politične težnje vojnih žrtev.

Videti je, da zelo napreduje in ima mnogo iniciative na državno in drugo oskrbo vojnih žrtev. Ima stotisoče članov, stotine odborov, v Berlinu veliko svojo hišo za vse društvene potrebe ter mnogo svojih naprav, naselbin v obliki stanovanjskih hiš in domov ter zdravstvenih zavodov po celi nemški državi.

Treba je, da omenimo tudi, da imajo svojo lastno tiskarno, ki tiska za svoje člane poleg drugega čtiva predvsem stanovsko glasilo.

Za naše čitatelje naj bo to neka spodbuda, ako primerjajo naslednje z našo nezavednostjo.

Že med vojno je bilo 50.000 naročnikov, v začetku leta 1919. so prekoračili že število 100.000, v juniju 1918. pa že 200.000, danes pa tiskajo na 32 strojih preko 300.000 izvodov organizacijskega glasila, in sicer dvakrat mesečno. Poleg glasila izdajajo tudi ilustrirano revijo in razne druge brošure.

To je lep primer za naše razmere, ko se naši člani tako malo zanimajo za naš list in za njegovo naročitev.

S tem smo podali nekoliko pregleda o organizaciji nemških vojnih žrtev, dobro pa je, če se seznanimo še nekoliko z njihovo zaščito.

Zaščita je dvojne vrste, in sicer državna ter deželna oziroma občinska.

Država daje vojnim žrtvam invalidnino, ortopediranje, učenje in razne ugodnosti. Kar pa se tiče materialnega podpiranja in oskrbe, pa je dolžnost deželnih in občinskih preskrbovalnih odborov, ki pa so v ta namen tudi od države podpirani in imajo v to svrhu posebno odredbo, nazvano »odredba o dolžnosti preskrbe«.

Zadnjo tako odredbo imajo od 13. februarja 1924.

O načinu take preskrbe smo že enkrat pisali v našem glasilu, kakor tudi o invalidskih odborih, ki so postavljeni poleg teh preskrbovalnih inštant, da skrbje za prisiljeno zaposlovanje vojnih žrtev v privatnih podjetjih. Kar pa se tiče državnih služb dobe invalidi itak po svoji zmožnosti certifikate, slično kot pri nas dosluženi podoficirji. Invalid pod 50% dobiva v mestu 15'10 M, na deželi pa 12'70 M mesečno.

Nad 50% invalid z ženo in dvema otrokoma dobi v mestu 18'45 M. Vdova z otroci dobi v mestu 6'40 M, na deželi 54 M. Za otroke dodatkov ne dobivajo, ker je za nje posebna »odredba o dolžnosti preskrbovanja mladine«, po kateri je treba nuditi otrokom dostojno vzgojo in izobrazbo.

Za proteze imajo natančno predpisano v zakonu, kakšne pripomočke mora kdo dobiti za to ali ono hibo. Omenjamo samo, da dobe slepci dresirane pse, ki jih vodijo.

Za vsako panogo preskrbe obstojajo posebne odredbe. Tako imajo težko ranjeni poleg invalidskega zakona še posebni »zakon za težko ranjene invalide«. Imajo specialne odredbe za nastavitve, za dolžnost preskrbovanja; za dodatke k invalidnini, za preskrbo sirot itd.

S tem smo podali malo pojmov o razmerah vojnih žrtev v Nemčiji. Kljub vsemu temu pa tudi niso zadovoljni in vodijo svojo stanovsko borbo za izboljšanje njihovega položaja.

Invalidsko vprašanje v Nemčiji.

Na vsak način je zanimivo, ako pogledamo nekoliko kako se godi vojnim žrtvam drugod, zato hočemo nekoliko razjasniti njihov položaj v Nemčiji.

Na isti način kakor pri nas imajo tudi vojne žrtve v Nemčiji združene svoje organizacije v enotno združenje, ki se imenuje »Reichsbund«. Isti ima svojo centralo v Berlinu, kakor imamo pri nas Središnji odbor v Beogradu.

V dneh od 22. do 25. maja 1927 se je vršil v Hamburgu četrti kongres vseh nemških organizacij, ki bo obenem nekaka proslava 10-letnice njihovega obstoja. Iz predpriprav za ta kongres posnemamo zelo veliko organizacijsko moč nemških vojnih žrtev, pa tudi mnogo zanimivega o stanju njihovega vprašanja.

Iz referatov, ki so v ta namen podani, hočemo našim čitateljem nekoliko razjasniti.

V Nemčiji so invalidi ustanavljali svojo organizacijo že med vojno. Sedanji »Reichsbund« ima svoj početek iz leta 1917., tako da slavi letos svojo 10-letnico. Imel se je boriti pri svojem razvitku tudi z velikimi težkočami. Obstojale so že od poprej razne organizacije, med njimi pa takozvana »Zveza borcev«, ki je bila zgolj reprezentativna in vojaško patriotičnega značaja. Vojne posledice in težkoče pa so zahtevale, da so se morale žrtve vojne posluževati socialne borbe in si razviti organizacijo na socialno političnem temelju. To pa je postajalo usodepolno za »Zvezo borcev«, ki je pričela nastopati proti snovanju invalidskih organiza-

cij s tem, da jih je slikala za patriotično škodljive.

Na ta način so vojaške oblasti upeljale takoj ob početku razvitja cenzuro nad novimi invalidskimi organizacijami, Merodajni krogi in višji častniki so povzročili celo, da se je vsak nadaljnji razvoj teh organizacij iz političnega stališča zabranil. Na zahtevo pruskega vojnega ministrstva je takratni državni kancler Bethmann Hollweg pod kaznijo prepovedal nadaljno snovanje invalidske organizacije. Po polletni borbi v javnosti in parlamentu, se je invalidom posrečilo dokazati popolno neškodljivost in nepolitičnost, nakar so se v marcu 1918. začele polagoma sklicevati invalidske skupščine.

Šest do osem mesecev pozneje so imeli v Nemčiji 300 invalidskih organizacij s približno 25.000 člani. Socialna borba je zmagala in organizacija s temi potrebami, je pridobila simpatije. Takratni načelnik državnega odbora za preskrbo vojnih žrtev dr. Geib je dobil naziranje o invalidskih organizacijah, tako da je znal uporabiti te velike organizacijske moči za državno koristno delo. Seveda je imela invalidska organizacija v Nemčiji tudi na znotraj mnogo notranjih razdorov od strani raznih organizacijskih diletantov. Kljub temu so nemške invalidske organizacije hitro napredovale ter so se že proti koncu leta 1918. na kongresu v Weimarju združile v enotno združenje v celi državi, ki ima svojo centralo v Berlinu. Pozneje so se še večkrat dogajala prerokanja na eni strani od skupine, da naj bi se dala invalid-

Kakšne naj bodo vloge?

V interesu vsakega posameznika je, da pazi na to, da bo njegova vloga, ki jo dela za to ali ono pomoč po invalidskem zakonu pravilna.

Oblastni odbor, kjer se centralizirajo vse vloge našega članstva iz Slovenije, ima zelo veliko sitnosti ker prihajajo dan za dnevom zelo nepopolne.

Pošiljati jih mora nazaj, sam izpopolnjevati in čakati z njimi, tako da povzroča vse to veliko nepotrebnega dela in stroškov. Že večkrat je opozoril v našem glasilu, pa tudi na zborovanjih kako naj izgledajo vloge, pa kljub temu ni dosti boljše. Za to hoče še enkrat s tem člankom razjasniti članstvu kakšne naj bodo vloge, opozarja pa krajevne organizacijske funkcionarje, da naj se gotovo po tem ravna. Njihova dolžnost je, da nevede člani doma podučijo in izpopolnjujejo njihove vloge, s tem pa prihranijo mnogo dopisovanj in poštnine naši organizaciji. Nepotrebno je omenjati kako se dotičnim nepopolne prošnje zavlečejo.

Nobena vloga za katerokoli pomoč ali pravico po invalidskem zakonu pri nobenem oblastvu ne more biti rešena, ako niso priložene potrebne priloge. Brez dokazil ne sme biti prav nikakva vloga.

Pri vsaki vlogi, ki gre na ministrstvo, velikega župana, proteznega delavnico ali kakemu drugemu državnemu oblastvu, mora biti priložen **prepis sklepa, s katerim je dotičnemu označena invalidnina**. Tak prepis mora biti vedno potrjen od sodišča (ne od občine ali krajevnega odbora). Tudi ni nikdar prilagati izvirnika (originala) sklepa, ker se lahko zgubi, je pa važen dokument za vsakega.

Lahko je namenjena vloga za naše udruženje, da naj isto za kakega člana nekaj stori v lastnem delokrogu, ni treba prilagati sklepa.

Pač pa naj vsebuje vsaka vloga **številko članske knjižice**. V pojasnilo zakaj je treba oblastvom prilagati vedno prepis sklepa naj bo, da se na podlagi tega prepričajo ako je dotični zaščiten po invalidskem zakonu, sicer mu nobena pravica ne gre. Iz tega se vidi kako brezpogojno je treba za vsako stvar priložiti prepis sklepa.

K vsem vlogam ali prošnjam, ki gredo ministrstvu za socialno politiko ali velikemu županu, s katerimi se prosi za takozvano specialno pomoč (podpora, orodje, posojilo, povračilo zdravniških stroškov, sprejem otrok v učenje ali zavode itd.) je treba priložiti poleg sklepa še dve važni priloge:

1. **Potrdilo davčnega urada**, (Dokazati mora da je siromašen.)

2. **Potrdilo pristojne občine**.

Kako naj pa izgledajo potrdila občin? Ministrstvo samo nas je opozorilo, da naj izgledajo dotična potrdila drugače, sicer se prošnja ne more rešiti. Že v naši številki 8. od 15. IV. t. l. smo pojasnili, sedaj hočemo še enkrat, da bo vsak pazil na to.

Občina navadno potrdi kar na prošnjo »Se priporoča« ali kaj podobnega. Iz tega se ne more povzeti nič konkretnega. Potrdilo občine mora vsebovati vse razmere prosilca in njegove družine. Kdo pa naj pozna bolje razmere nego župan? Vsebuje naj tole: **Kakšno imetje ali plačo ima dotični, od česa se živi, ali ima družino, koliko članov, starost prosilca in**

vseh družinskih članov, od česa se žive, za koliko jih prosilec skrbi, zdravstveno stanje v družini, ali so že kaj pomoči od države dobili ali odkod drugod, ali prejema za nje dodatke, kakšnega obnašanja je prosilec in njegova družina, končno pa jih v obče priporoči ali so vredni, da se jim nudi pomoč in v kaki obliki?

Iz tega more oblast posneti razmere, ki so uradno popisane, ono kar on sam napove v prošnji ni merodajno.

To so glavne tri listine, ki ne smejo v vlogah manjkati.

S sledečimi odstavki pojasnjujemo, kaj je treba pri posameznih vlogah priložiti:

Za nakazilo invalidnine: navesti likvidacijsko številko.

Za proteze, aparate, čevlje: prepis sklepa event. tudi nadpregl. lista.

Za orodje: prepis sklepa, davčno potrdilo, občinsko potrdilo.

Za podporo v denarju: prepis sklepa, davčno potrdilo, občinsko potrdilo.

Za posojilo (ne pri udruženju): prepis sklepa, davčno potrdilo, občinsko potrdilo.

Za obleko: prepis sklepa, davčno potrdilo, občinsko potrdilo.

Za učenje: prepis sklepa in event. izjavo mojstra.

Za zdravljenje v bolnici: prepis sklepa, davčno potrdilo, izjavo uradnega zdravnika.

Za zdravljenje na Golniku ali v toplicah: prepis sklepa in nadpregl. lista, spričevalo uradnega zdravnika.

Za nadpregled: (stalni invalidi) spričevalo uradnega zdravnika.

Za nakazilo dodatkov: (novorojenčkom) izpisek iz rojstne knjige, (za one, ki se šolajo) spričevalo šole, (za pohabljenca) zdravniško spričevalo.

Za pogrebne stroške: davčno potrdilo, mrtvaški list.

Za sprejemanje otrok v zavode: prepis sklepa, davčno potrdilo, šolsko spričevalo, potrdilo občine eventualno tudi zdravniško spričevalo (za pohabljenca).

Za obrtne liste: prepis sklepa, rojstni list, domovnica, npravstveno spričevalo, učno spričevalo, event. tudi potrdilo zadruga.

Za trafike: prepis sklepa, npravstveno spričevalo, domovnica, dokazi glede lokala.

Za obnove postopanja: (reduciranci radi zboljšanja) spričevalo uradnega zdravnika (reduciranci, ki niso dokazali), pismene listine izza časa vojne ali 2 priči.

Za odkupnine: prepis sklepa, rodbinsko polo, npravstveno spričevalo, lastno izjavo, izjavo dveh invalidov, izjavo občine, davčno potrdilo.

To bi bile najglavnejše vloge, ki se pogosto vlagajo.

Še enkrat opozarjamo, da čitatelji strogo pazijo na točnost izpopolnitve vlog in naj povedo tudi drugim. Posebno pa odborniki krajevnih odborov naj na to pazijo.

Vsak spis pa naj ima v dopisu na Oblastni odbor navedeno številko članske knjižice. Končno še opozarjamo, da onih dopisov, ki ne pridejo preko krajevnih odborov, ne bomo jemali v poštev.

Javni poziv.

Tovariši, tovarišice!

Kulturno središče Slovenije Ljubljana, hoče postaviti dostojni spomenik pokojnemu Kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju.

Osnovan je odbor za postavitev, v katerem sodelujejo najodličnejši predstavniki slovenske javnosti. Ta odbor si je nadel za nalogo vzvišeno misel, napraviti viden simbol priznanja in hvaležnosti do blagopokojnega našega kralja. Dolžnost naša je, da se odzovemo apelu tega odbora, da tudi mi po svojih skromnih močeh pomagamo vzvišeni akciji za našega Najvišjega Vojskovodjo, ki si je priboril neveljnjih zaslug in zahvale za osvoboditev našega troimenega naroda.

Z vsakim še tako malenkostnim prispevkom pokažemo svojo veliko pripravljenost, podpreti to veliko plemenito akcijo.

Za to zbirajmo tovariši in tovarišice datjate, da pripomoremo do čimprejšnjega ureditvenja započete delo.

Krajevni odbori širite zbirke ter jih nakazite po položnicah čimpreje Oblastnemu odboru. Pokažimo, da znamo ceniti misel.

Notranja kriza organizacije slovenskih invalidov.

Pod tem naslovom me je neznan dopisnik v »Jutru« z dne 26. IV. t. l., št. 98 v poročilu o občnem zboru O. O. napadel, češ, da sem na občnem zboru dne 24. aprila odklonil besedo invalidu g. Hinko Kristofu.

Žal, da mi je šele danes po preteku enega meseca mogoče na omenjeni dopis odgovoriti, ker sem se šel takoj po občnem zboru zdraviti na morje in sem se šele sedaj vrnil. Ako bi prej zvedel, bi takoj v istem časopisu odgovoril, dočim sem danes primoran omejiti se le na »Vojnega invalida«.

Vsako leto se na oblastnem občnem zboru v Ljubljani pojavljajo gotovi invalidi, kateri zahtevajo iste pravice kakoršne pripadajo delegatom. Hočem govoriti, staviti predloge itd., dasiravno niso zato od nikogar pooblaščen. S tem seveda le omalovažujejo svoje lastne delegate, katerim so poverili svoje zaupanje.

Delegat ljubljanskega krajevnega odbora g. dr. Kodre je pred 4. točko dnevnega reda »Volitve«, zahteval besedo za invalida Kristofa, radi spora med O. O. in nekaterimi ljubljanskimi invalidi, dočim je samo ob sebi umevno, da je ta zadeva spadala k naslednji točki dnevnega reda »Predlogi in pritožbe«. Kljub vsestranskim pojasnilom, da veljajo pravila in dnevni red za vse enako in da ni mogoče delati izjem, je g. dr. Kodre trdovratno vstrajal na svoji neupravičeni zahtevi in vsled odklonitve demonstrativno zapustil občni zbor. Po njegovi odstranitvi se je takoj pri naslednji točki dnevnega reda pokazala potreba zastopstva ljubljanskih invalidov, ker je O. O. pri predlogih pismeno zahteval, da se vse dotične, ki so podpisali neko obtožbo proti O. O. in še niso svojega dejanja preklicali, izključijo za 1 leto iz udruženja. Pri tej priliki sva jaz in tov. Čreslovnik predlagala omiljenje, ako so res dotični kaj zakrivali.

Ako je med tovariši ljubljanskega krajevnega odbora obstojala želja, da se spor z O. O. obravnava pred volitvami, bi ljubljanski delegat g. dr. Kodre lahko pred početkom ob-

LISTEK.

V. J.:

Dragemu prijatelju Ivanu v spomin.

Seznanila sva se na občnih zborih Izvršnega odbora. Šaljivi ton ter originalno ribniško narečje ga je vsakomur, ki je prišel z njim v stik, napravilo prikupljivega. Tako tudi meni. Komaj sem čakal na priliko, da se na anketah ali občnih zborih snidem z njim ter zopet od srca nasmejам. »Kaj prav's Jcže?« me je pozdravil iz kakega kota in že se je pričelo. Kar stresal jih je iz rokava. In pa smejati se je znal, tako da je dostikrat že s samim smehom druge spravil v smeh.

Za splitski kongres je bil tudi on določen delegatom. Že v Ljubljani sva sklenila dogovor, da bova ves čas »vkup držala«, pa naj si bo na suhem ali na vodi in če ne drugače, pa tudi v zraku. Skupno sva se naložila v nočni vlak, kateri nas je potegnil na dolensko stran, skupno smrčala, le v različnih durih, on v basu, jaz v tenoru, tako da je celo smrčanje bilo kolikor toliko harmonično. V Bakru se nama je odprl nov svet, zagledala sva morje, kar pa je

imel Ivan le za »veliko lužo«. Ker smo bili v Bakru cel dan, sva si ogledala vse, kar je bilo vrednega videti. Najbolj nama je ugajala cerkev sv. Andreja s prelepo oltarno sliko; umetnino našega prerano umrlega Jurija Šubica. Skupno sva šla tudi v morje in oba je solnce prav pošteno osmčadilo, tako da je bilo ponoči malo mrzlice.

Na »Kosovu« sva bila seveda tudi skupaj v kabini, kjer pa nisva mogla ostati in sva rajše hodila po obširnem krovu ter le prav malo spala. Ko se je daniilo, sva že zopet prilezla na dan in ker je bil Ivan urnejši nego jaz, je imel priliko videti delfina, ki je plul ob ladji, jaz pa sem ga zamudil. Toda Ivan mi je tako živo in natančno pripovedoval o njem, da sem ga imel pred seboj kakoršen je bil. Zjutraj smo pristali v Šibeniku in v naglici sva obletela skoro vse mesto, pisala razglednice, kar je pri takem potovanju neobhodno potrebno, dasi najbolj mučno in nazadnje si privoščila tudi kozarec pristnega dalmatinca, ki je pač nekaj družega kot pa takozvani »dalmatinec« kakršnega dobiš v Ljubljani. Ko sva se vrnila na krov, so tovariši kar gledali, ko je Ivan razlagal, kaj je vse videl in slišal v tej kratki poldrugi uri.

V Splitu so naju nastanili v supornem kupališču, katerega oskrbnica je bila neka ruska emigrantka, ki pa ni imela nič kaj smisla za

Ivanove opazke, je li bova spala v banjah in čemu jim je parna kopel, ko pa imajo pred nosom morje? Predno sva se podala k počitku, sva morala še izvojevati vojsko v miniaturi. V najini sobi in seveda v celem velikem kopališču je ščurkov kar mrgolelo. Ako bi jih hotela prešteti, bi bila najbrže še danes v Splitu. In pa kakšni eksemplari so to bili, kot naši rogači ali klešmani, kakor pravimo na Gorenjskem. Copate so pele, da so v sosedni sobi mislili, da imava pri sebi strojnico. Vendar ne bova pustila, da bi naju ščurki alias klešmani ponoči ščegetali. Koliko je bilo pri tem smeha, je nemogoče povedati, posebno še, ko je Ivan enega dobil celo v postelji. Rekel je tudi, da bo zahteval od vodstva kopališča odškodnino, ker je toliko črncev spravil na oni ščurkov svet. Da bi nama pri smrčanju le ne zlezel kateri v grlo, sva pustila, da naju je elektrika obsevala vso noč. Noči pa so v Dalmaciji kratke, in res sva bila že na vse zgodaj med mestnim jutranjim vrvenjem. Ivan je ogovarjal zdaj mlekarico, zdaj ribiča ob morju ali pa policaja, seveda vsakega v svojem žargonu, tako da ga gotovo nihče ni razumel. Bil sem na tem, da zbolim od smeha. Znamenitosti mesta sva skupno ogledovala, toda ker je teh v Splitu preveč, sva se kmalu utrudila, posebno še, ker ondotne vročine nisva bila vajena. Ko je šel Ivan na svojo roko rekognoscirat, se je kmalu vrnil k

čnega zbora predlagal spremembo dnevnega reda, oziroma zamenjavo 4. in 5. točke in stvar bi bila rešena. To se pa iz meni neznanih razlogov ni zgodilo, vsled česar je sedaj predbacivanje krivice in absolutizma meni popolnoma neumestno.

Vsakemu invalidu je umljivo, da mora na občnem zboru vladati red, ako se hoče mirno in stvarno obravnavati posamezna vprašanja dnevnega reda. Tudi delegati vedno zahtevajo red in objektivnost, vsled česar bo vsak odobril moje postopanje, osobito oni tovariši, ki od vsega početka poznajo moje delovanje na invalidsko-organizacijskem polju.

Krško, dne 30. maja 1927.

Ivan Žabkar.

Politične beležke.

Državni odbor je bil pretekli teden izvoljen v finančnem odboru. Opozicija se volitev ni udeležila. Izvoljeni so poleg dr. Smodeja od SLS stranke samo člani vladnih strank.

Osemurnik v Franciji. Z veliko večino je sprejel francoski parlament washingtonski dogovor o osemurnem delavniku z dodatkom senata, da se osemurnik uvede še le takrat, ko to store sosedna Anglija in Nemčija. Pod vtisom zadnjih obiskov v Angliji, se je sklenilo, da se »Anglija« črta.

Razpust narodne skupščine in nove volitve. Ves čas se ugiblje, povdarja in zatrjuje, da je razpust narodne skupščine siguren, da je razpust odložen, da ni nobenih neprilik itd., tako da človek zares ne ve, kaj bi mislil in komu bi verjel. Opaža se, da se nahaja sedanja vlada v veliki zadregi, ker ne more izvesti svojega programa. Veliko poslancev radikalnega kluba je proti volitvam. S tem pa še seve ni rečeno, da bi se volitve ne vršile tekem letošnjega leta. Sedaj se širijo vesti o spopolnitvi vlade. Ne zna se pa še nič, kdo bo postal minister. Razpust narodne skupščine je po najnovejših vesteh definitivno sklenjen in da bodo volitve septembra.

Albanski razbojniki pripravljajo vpad na naše ozemlje. Kakor se poroča, se nahaja v Kasu v Albaniji že nekoliko dni zloglasni razbojnik Bula Memu Kanić, ki namerava z 11 tovariši preiti na naše ozemlje. Razbojniki so oboroženi do zob ter oblečeni v italijansko uniformo. Podvzeti so ukrepi, da se vsak poskus teh razbojnikov v kalj zaduši. Za vse slučaje so bile poslame na mejo naše patrolie.

Ukinitve vojne kontrole v Bolgariji. Potrjujejo se informacije, da je ugodeno zahtevi Bolgarske po ukinitvi vojne kontrole. V našem zunanem ministrstvu se naglašja, da je to najboljši dokaz naše dobre želje, da bi ne bili naši odnošaji z Bolgarsko samo normalni, temveč čimbolj pristrčni.

Madžarska stremi po vodilni vlogi na Podunavju. Madžari se ne morejo vživeti v po-vojni položaj, da so narodi, ki so bili pod njihovo vlado, postali svobodni v svojih državah. Grof Bethlen napoveduje aktivnejšo zunanjo politiko, ki naj bi spremenila sedanji položaj Madžarske. Madžarska si mora, pravi, zlasti v Podunavju zasigurati vodilno vlogo. Trianonska pogodba je Madžarsko popolnoma uničila in razkosala. Njegov ideal je močna Madžarska.

Svetovna gospodarska konferenca se vrši v Ženevi. Udeležila se je konference tudi sovjetska Rusija. Zastopniki velesil, izvzemši

nemški, so sprejeli ruski predlog, da se prizna obstoj komunističnega gospodarskega reda, ne morejo pa sprejeti nadaljne ruske zahteve, da se od konference priporoča sodelovanje kapitalističnega sistema s komunističnim. S tem je gospodarska konferenca tik pred zaključkom stopila v krizo.

Vzhodne nemške utrdbe. Wolffov urad poroča, da uradnega potrdila, da so vzhodne nemške utrdbe že podrte, še ni. Toda pričakovati je, da vlada v kratkem izda o tem uradno poročilo. Vlada bo sklepala, v kateri obliki naj prizadetim vladam napravi poročilo, da so utrdbe razdejane in podrte.

10 letnica majske deklaracije se je praznovala v nedeljo 29. maja. Ljubljana in Maribor in druga mesta so bila v zastavah.

Anglija prekinila vse odnošaje z Rusijo. Londonska policija je naredila preiskavo v poslopu ruskega poslanštva. Odprla s silo jeklene omare in zaplenila spise in razne dokumente. Baje je imela vzrok, ker je izginilo iz ministrstva več tajnih dokumentov in bi se najbrž morali nahajati pri ruski delegaciji. Vsled tega je nastalo med Rusijo in Anglijo napeto razmerje, ki je imelo posledice, da je Anglija prekinila vse odnošaje z Rusijo. Proti temu je demonstriralo angleško delavstvo. Pa tudi v Rusiji se vrše ogorčene demonstracije proti Angliji.

Angleška zastava je bila 27. maja popoldne odstranjena s poslopja angleškega poslanštva v Moskvi v znak prekinitve odnošajev med Rusijo in Anglijo.

Pomorska zveza med Leningradom in Londonom je ustavljena. Parniki, ki so bili na potu iz Leningrada v London, so bili obveščeni o prelomu odnošajev in so zato opustili nadaljno potovanje v London in pristali v Hamburgu.

Ruski poslanik v Berlinu je posetil zunanjega ministra dr. Stresemanna, ter ga v imenu svoje vlade prosil, naj bi Nemčija prevzela zaščito ruskih interesov v Veliki Britaniji, na kar je nemška vlada pristala.

Dve veliki bitki na Kitajskem. Severne armade v provinci Honan zmagonosno prodirajo. Osmo nacionalistična armada je popolnoma razbita. Pred Nankingom pa zmagujejo južne čete nad severnimi četami, ki so se morale umakniti.

Mussolinijeve fantazije o bodočnosti Italije. Mussolini je imel na seji italijanske poslanske zbornice velik govor o notranji politiki. Govoril je o zdravstvenem stanju italijanskega naroda. Italijanski narod se mora do leta 1950. pomnožiti tako, da bo štel 60 milijonov. (Sedaj jih je 30 milijonov.) Zato bo uveden ne samo davek na samce, nego tudi davek na nerodovitne žene in rodbine brez otrok. Javna varnost v Italiji je vzorna, pravi nadalje. Država razpolaga s 60.000 karabinjeri, ima 15.000 policijskih agentov, 5000 policajev in 10.000 miličnikov. Meje čuvajo fašisti. Pred petimi leti je mislil, da bo njegova akcija dovršena v tej dobi. Ali treba vsekakor 10 let in stranka se bo v tej dobi obnovila in bo napočil čas, ko bo lahko podpredsednik vlade 28 leten fant. Prepričan se je, da treba še 10 do 15 let, predno se bo rodil oni, ki bi lahko Mussolinija nadomestil.

Volitev prezidenta v Čehoslovaški je končana. Izvoljen je že tretjič Masaryk. Tako češki narod časti svoje prvobornike in ustanovitelje samostojne države.

meni v kavarno ter mi skrivnostno povedal, da je »staknil« nekega kranjskega Dalmatinca, namreč gostilno pri Janezu. »Jože, veš kaj, kar tegale se bova držala za časa bivanja v Splitu, temu jo vsaj lahko povem, če mi ne bo kaj prav.« Pa je res dobro, prav po kranjsko postregel, dasi mu govornica ni več tekla po nase, ker je bil že 30 let ondi. Poučil naju je tudi, da tam mešajo vino z vodo šele na mizi, ne v kleti kakor na Kranjskem, in dasi je Ivan pripomnil, da imamo v Sloveniji pač boljšo vodo kot pa je dalmatinska ter se bo vode že napil ko pride zopet domov, tukaj pa hoče imeti vino, vendar je uvidel, da bo imel izkušen birtaš najbrže prav.

Zvečer sva bila tudi v gledališču, kjer pa ni bilo nič kaj posebnega, zato je Ivan upravičeno godel in kritiziral, da nam dajo tako slabo predstavo. Ko sva prišla v tingeltangel, kjer so cigani čbenem igrali in peli, mu tudi ni bilo všeč, češ, »mi jo pa že bolj fajn urežemo«.

Tudi v Trogiru, kamor nas je popeljal splitski Izvršni odbor, sva hodila svoja pota, si ogledovala zanimivosti, posebno krasno katedralo in razstavljene paramente. Za vse si lahko Ivana navdušil le za »kolo«, katerega so plesali na trgu pred cerkvijo, ne. To mu pa ni bilo všeč, posebno še, ker so se »kola« udele-

žili invalidi, ki so imeli pojma o njem ravno toliko kot Ivan o tangu.

Na povratku smo pristali za večerjo v Kaštel Starem. Obsuli so nas otroci in starci, katerim je glad bulil iz oči. Pa bi bili tu videli našega Ivana kako je delil, vse je razdal, kar je imel pri sebi užitnega, kar je bilo zanj na mizi in še v denarnico je posegel. Še danes imam pred očmi obrazek 5 ali 6 let starega otroka, ki je bil tudi deležen Ivanovega usmiljenega srca.

Zadnji dan v Splitu sva še enkrat prehodila tesne ulice mesta, oglasila se v raznih trgovinah za »spominke«, pri Janezu naložila še nekaj dobre, zares izborne kapljice in popoldne se skupno z delegati skoro vseh Izvršnih odborov odpeljala. Split je ta dan videl zadnjikrat naš Ivan, dasi je rekel, da bi tu sem prišel rad še enkrat.

Na povratku je bila gnječja na parniku, tudi kabin ni bilo, zato sva se utaborila na krovu kakor sva pač najbolje vedela in znala. Kmalu je bila okolu Ivana vsa slovenska delegacija in pričelo se je petje, v katerega je tudi Ivan posegel. Ko nam je pesmi »zmanjkalo«, smo pa pod predsedstvom gorjanskega župana improvizirali občinsko sejo. Predsedniška miza je bila tam, kjer je stala pletenka, ki je držala 14 litrov in ki jo je gorjanski župan vedno nosil seboj. Tega je imel Ivan najbolj na piki in dra-

Naše gibanje.

Krajevni odbori pazite: Nekaj krajevnih organizacij še ni predlagalo po dva najrevnejša člana za obdarovanje z velikonočno podporo ministra socialne politike. Mogoče niso njihovi delegati tega naročili. Dotične opozarjamo, da naj to nemudoma store, ker moramo razdelitev izkazati.

Uradni dnevi za invalide pri okrajnem sodišču v Celju. Člani invalidi in vojne vdove, ki spadajo pod teritorij okrajnega sodišča Celje, se opozarjajo, da so od 15. maja t. l. naprej uradni dnevi pri sodišču v invalidskih zadevah izključeno le vsako soboto od 8.—12. ure dopoldne. Sodišče se bo izven uradnih dni oziralo le še na nujne slučaje, vse ostalo poslovanje z invalidi pa odpade izrecno na soboto.

Razpis. Mesto pisarniškega uradnika pri okrajnem sodišču v Prevaljah se razpisuje do 30. VI. t. l. Pri okrajnem sodišču v Kozjem se odda mesto sodnega sluga do 8. VI. t. l. Mesto sodnega sluga v Metliki, za katero smo v našem zadnjem listu objavili razpis, se ne bo oddalo, ker je predsedstvo viš. dež. sodišča v Ljubljani razpis preklicalo. — Opomba. Menda obstoji naziranje, da se ne more po finančnem zakonu sprejeti novega uslužbenca v državno službo, pač pa se razpisujejo mesta samo v svrhu event. premostitev. Naše mnenje je, da se po dotičnem členu fin. zakona lahko reaktivira, torej upokojence in reduciranca lahko nazaj sprejme v službo? Invalidi predčasni upokojenci pa so lahko tudi dnevničarji.

Članske knjižice naj dvignejo v pisarni Krajevnega odbora v Ljubljani: Berglez Ana, Cilenšek Ivan, Jerič Jožef, Jerina Rudolf, Kastelic Ignac, Kopač Jakob. Oni člani, ki še niso doprinesli slik, naj to čimpreje store.

Invalidske vožnje po brodovih. Pred kratkim smo dobili v roke neko obvestilo Jadranske plovitve d. d. iz Sušaka, da morejo vojni invalidi dobiti polovično vožnjo tudi po brodovih. Omenjena družba je izdala tozadevno okrožnico svojim blagajnam že 14. julija 1926 pod br. 176. Pred vožnjo morajo invalidi pokazati pri blagajnah svoje invalidske legitimacije in uverenja. Na uverenja se pritisne žig kakor pri železnici. Invalidom ni potreba priti od Jadranske plovitve nikalih posebnih predhodnih dovoljenj za polovično vožnjo. Toliko v pojasnilo našim tovarišem, ki potujejo k morju. Zelo čudno se nam zdi, da nismo dobili tozadevnega obvestila za lani potom kake okrožnice, niti nas ni Središni, niti drugi odbor na to opozoril.

Poročil se je dne 26. maja t. l. tov. Josip Arko, invalid iz Ljubljane z gdč. Cilko Urlep, dne 29. maja t. l. pa tov. Aubreht Martin iz Mozirja. Obema paroma najiskrenejše častitamo.

Nova trafika se misli ustanoviti v Ljubljani za Bežigradom, Einspielerjeva ulica št. 20. Reflektanti, ki imajo lokal in sredstva, naj se javijo najkasneje do 7. junija t. l. pri Krajevnom odboru v Ljubljani.

Veliko vrtno veselico s srečolovom, šaljivo pošto itd. priredi Krajevni odbor v Trzinu dne 19. junija 1927 ob 3. uri popoldne na vrtu gostilne Babič. Svira godba iz Ljubljane ali Škofje Loke. Tovariši in tovarišice iz bližnje okolice pridite in agitirajte za čim večjo udeležbo. Čisti dobiček gre za revne člane. Občinstvo, ki se hoče par uric neprisljano zabavati, naj ne zamudi prilike.

žil ga je kolikor je pač mogel. Poleg »župana« je imel Ivan seveda glavno besedo in smeja je bilo, da je »Kosovo« pokalo. Škoda, da ni tovariš Vuk beležil, imel bi gradiva za dolg opis zadovoljnega Kranjca. Mark Twain je pravi dolgočasnjež v primeri s tem, kar se je tu nagromadilo šaljivk, zbadljivk in sličnega.

Na sv. Telesa dan jutraj sva se v Ljubljani razšla. Držala sva besedo in bila ves čas skupaj pri občudovanju naše prekrasne Rivijere, pri veselju, žalostnega trenutka pa itak ni bilo na vsem dolgem potu.

Kolikorkrat sva se pozneje videla, vsakokrat sva govorila o utisih, ki sva jih odnesla iz Dalmacije.

Sedaj Te ni več dragi Ivan, nič več se ne bova pogovarjala o Dalmaciji, nikoli več mi ne boš pravil onih Tvojih šaljivih, nikoli več me pozdravil z »Kaj prav's Jože.« Pa ko bi mi bil vsaj kdaj pravil o Tvoji bolezni, ne bilo bi prišlo zame tako nepričakovanc, tako nenadno. Toda govoril si o vsem drugem le o bolezni ne. Hotel si imeti le vesele obraze okoli sebe, kjer pa se govori o bolezni, tam takih ni in zato si prikriaval in nosil težo boli sam zase.

Počivaj v miru dragi Ivan, jaz Te ne pozabim nikdar. Kadar bom prišel v Ljubljano Te bom pogrešal tam, tako neverjetna se mi zdi vest, da Te ni več.

